

IES “CONCEPCIÓN ARENAL” FERROL

PROGRAMACIÓN DE “MÚSICA” CURSO 2019-20

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA CURSOS: 2º e 3º ESO (MÚSICA)

2º CURSO DE ESO:

Páx.

- Obxectivos:	6
- Contidos por Avaliacións	7- 8
- Criterios de Avaliación:	10-11-12
- Contidos Mínimos:	18-19
- Criterios de Cualificación:	22-23

a. Introducción e contextualización.----- 4-5.

b. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais.----- 5-7-8.

c. Obxectivos.----- 6.

d. Estándares de aprendizaxe: Temporalización. Grao mínimo de consecución para superar a materia. Procedementos e instrumentos de avaliación.-8-9-10-7-18-19-31.

e. Metodoloxía.----- 21-22

f. Materiais e recursos que se van a utilizar.----- 31

g. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.-----22-23.

h. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensinanza e a práctica docente.—23-24-25-26.

i. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.-----26.

j. Este apartado non afecta a esta materia.

k. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.-----26-27-28.

l. Medidas de atención á diversidade.-----27-28.

m. Elementos transversais que se traballarán ao longo do curso.-----28-29.

n. Actividades complementarias e extraescolares programadas.-----29-30.

ñ. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.----- 30.

3º CURSO DE ESO :

Páx.

- Obxectivos: ----- 6
- Contidos por Avaliacións: ----- 12-13-14
- Criterios de Avaliación: ----- 17-18
- Contidos Mínimos: -----19-20-21
- Criterios de Cualificación: -----22-23

- a. Introducción e contextualización.----- 4-5.
- b. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Relación de estándares de aprendizaxe avaliábeis da materia que forman parte dos perfís competenciais.----- 5-12-13-14.
- c. Obxectivos.----- 6.
- d. Estándares de aprendizaxe: Temporalización. Grao mínimo de consecución para superar a materia. Procedementos e instrumentos de avaliación.-15-16-7-19-20-21-31.
- e. Metodoloxía.----- 21-22
- f. Materiais e recursos que se van a utilizar.----- 31
- g. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.-----22-23.
- h. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensinanza e a práctica docente.—23-24-25-26.
- i. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.-----26.
- j. Este apartado non afecta a esta materia.
- k. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.-----26-27-28.
- l. Medidas de atención á diversidade.-----27-28.
- m. Elementos transversais que se traballarán ao longo do curso.-----28-29.
- n. Actividades complementarias e extraescolares programadas.-----29-30.
- ñ. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.----- 30.

MÚSICA 2º ESO

MÚSICA 3º ESO

INTRODUCCIÓN MÚSICA 2º e 3º DE ESO

A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o desenvolvemento integral dos individuos, intervén na súa formación emocional e A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como Internet, dispositivos móbiles, reprodutores de son ou videoxogos; ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

Así mesmo, esta materia contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, procura un ensino in-tegral e axuda na maduración do alumnado

novos.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cada quen asumirá diferentes roles para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades colaborativas, a integración dos e das estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, profundando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

Dotar aos alumnos e ás alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno imbricado na historia e na sociedade son, entre outros, os obxectivos desta materia. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Os elementos do currículo básico organizáronse en **Catro Bloques**, moi relacionados entre si, que comparten múltiples elementos:

- **“Interpretación e creación”** integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e composición musical, o que permitirá ao alumnado participar da música dunha forma activa, como músicos.
- **“Escoita”** pretende crear a primeira actitude fundamental cara a esta arte e dotar ao alumnado das ferramentas básicas para gozar da mesma a través da audición e comprensión do feito musical.
- **“Contextos musicais e culturais”** relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e galego e ensina a identificar o estilo e as características distintivas da música que delimitan cada un dos períodos históricos básicos.
- **“Música e tecnoloxías”** pretende abarcar o coñecemento e a práctica da interacción entre música e novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido á proximidade que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado, polo que se pretende xerar unha vinculación entre a linguaxe tecnolóxica que utilizan habitualmente e a música dentro do aula.

Finalmente vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía axeitada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito colaborativo, onde a práctica e vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para a contorna social.

COMPETENCIAS CLAVE PARA MÚSICA 2º e 3º DE ESO.

Para os efectos deste decreto, as competencias clave do currículo serán as seguintes:

- 1º Comunicación lingüística (CCL).
- 2º Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).
- 3º Competencia dixital (CD).
- 4º Aprender a aprender (CAA).
- 5º Competencias sociais e cívicas (CSC).
- 6º Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- 7º Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Para acadar as Competencias Básicas o Claves todos os contidos estarán levados a cabo con o apoio didáctico de audicións, videos, partituras, lectura de textos, realizacións de traballos, interpretacións, programas informáticos, uso de Internet co fin de que os alumnos/as participen de una forma activa e tomen conciencia do fenómeno artístico musical no senso mais amplo da palabra.

OBXETIVOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA QUE ESTARÁN PRESENTES NOS CONTIDOS DE MÚSICA PARA 2º e 3º DA ESO.

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a.** Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b.** Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c.** Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d.** Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e.** Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f.** Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g.** Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h.** Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i.** Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- j.** Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- k.** Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuindo á súa conservación e á súa mellora.
- l.** Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- m.** Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a

diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

n. Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona

TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Os contidos e os estándares de aprendizaxe que a continuación se mencionan para os cursos de Música 2º e 3º de ESO, distribuiranse ao longo das tres avaliacións que compoñen o curso académico. Para iso, o profesor iraos abordando segundo as capacidades e peculiaridades do alumnado. Distribución que se analizará e comentará nas reunións de departamento baixo supervisión da xefatura do mesmo.

2º CURSO (ESO)

RELACIÓN DE CONTIDOS POR AVALIACIÓN QUE SE DESENVOLVERÁN NA ASIGNATURA DE MÚSICA, EN BASE AOS SEUS CATRO BLOQUES TEMÁTICOS CO FIN DE LOGRAR OS OBXETIVOS, COMPETENCIAS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CLAVES NO CURSO DE 2º DA ESO.

CONTIDOS, COMPETENCIAS e ESTÁNDERES DE APRENDIZAXE POR AVALIACIÓN:

1ª AVALIACIÓN:

- **Concepto de Arte e Música, o Son e as súas cualidades.** *CCEC, CCL, CAA.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.
- **Pentagrama, Claves, Notas, Liñas Adicionais, Figuras, Silencios, Ritmo, Compás, Signos de Prolongación.** *CMCCT, CCEC, CAA.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,3,4.
- **Tresillo e Dosillo, Alteracións, Escalas Diatónicas e Cromáticas, Intervalos.** *CMCCT, CCEC* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.
- **Notación Alfabética.** *CAA, CMCCT, CCEC.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,3,4.
- **Os Xéneros Musicais e as súas clases.** *CCL, CAA, CCEC, CSC.* *CMCCT, CCEC* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.
- **Linguaxe Musical, Solfexo e Interpretacións, Audicións.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* *CMCCT, CCEC* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

2ª AVALIACIÓN:

- **Tempo, Aires do Compás, o Metrónomo.** *CMCCT, CCEC, CCL.* *CMCCT, CCEC* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.
- **A Melodía e a súa estrutura, a Armonía.** *CMCCT, CCEC, CSC.* *CMCCT, CCEC* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.
- **Os Matices, Historia da Melodía.** *CMCCT, CCEC, CSC.* *CMCCT, CCEC* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

- **A voz Humana e o Canto, o Aparato Fonador, Cualidades da Voz.** CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE. CMCCT, CCEC. ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Tipos de Voz, o Canto Coral, Interpretación, Afinación e Entonación.** CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE. ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Linguaxe Musical, Solfeoxo, Interpretacións, Danza e Audicións.** CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE. CMCCT, CCEC ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

3ª AVALIACIÓN:

- **Os Instrumentos Musicais: Cordas Frotadas, Cordas Pinzadas, Vento Madeira, Vento Metal, Instrumentos de Teclado, Instrumentos de Percusión, Instrumentos Electrónicos e Instrumentos populares do mundo.** CAA, CCEC, CSC. ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.
- **A Orquesta Sinfónica, os Intérpretes.** CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE. ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **As Cancións e Bailes populares e tradicionais de España e Galicia.** CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE, CCL. ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Linguaxe Musical, Solfeoxo, Interpretacións, Danza e Audicións.** CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE. ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

IMPORTANTE: Todos estes contidos, estarán supeditados ao servizo dos contidos dos apuntes do presente curso que dará o profesor a os alumnos/as de 2º ESO. Contidos dos apuntes do profesor, que a modo de preguntas, exercicios e exames orais, escritos, prácticos e traballos, serán avaliados ao longo do curso académico nas súas tres avaliacións ordinarias e extraordinaria de setembro, así como nas súas recuperacións.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR: Co fin de ter unha nota á hora de avaliar os distintos Estándares de Aprendizaxe pertencentes a cada Contido desta programación en relación cos seus Criterios de Avaliación, o profesor utilizará as seguintes cualificacións numéricas: Insuficiente: 1, 2, 3, 4. Suficiente: 5. Ben: 6. Notable: 7 ou 8. Sobresaliente: 9 ou 10.

Cualificacións, que ademais, o cómputo e media de todas elas, por avaliación, expresarán o resultado numérico da nota final da Avaliación correspondente.

RELACIÓN DE ESTÁNDERES DE APRENDIZAXE QUE SE RUBRICARÁN DENTRO DA CUALIFICACIÓN DO ALUMNADO E QUE SE DESENVOLVERÁN INTERRELACIONADAMENTE NOS CONTIDOS DE CADA AVALIACIÓN, SEGUNDO OS ELEMENTOS DO CURRÍCULO BÁSICO ORGANIZADOS NOS 4 BLOQUES TEMÁTICOS.

BLOQUE 1: INTERPRETACIÓN E CREACIÓN.

MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.

MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura o a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.

MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.

MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuar-ta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).

MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.

MUB1.3.2. Utiliza os elementos e recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.

MUB1.4.1. Aмосa interese polo coñecemento e aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.

MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.

MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.

MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.

MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.

MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.

MUB1.5.2. Aмосa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.

MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.

MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.

MUB1.6.3. Mostra apertura e respecto cara as propostas do profesorado e dos compañeiros e das compañeiras.

MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.

MUB1.6.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.

BLOQUE 2: ESCOITA

MUB2.1.1. Diferenza as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma, e os diferentes tipos de voces.

MUB2.1.2. Diferenza as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore, e doutras agrupacións musicais.

MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición.

MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.

MUB2.4.1. Describe os diferentes elementos das obras musicais propostas.

MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado diferentes recursos como apoio ao análise musical.

MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.

MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, mostrando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.

MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.

BLOQUE 3: CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAI

MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.

MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.

MUB3.2.1. Aмосa interese por coñecer os distintos xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.

MUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego.

MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.

MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.

MUB3.3.4. Contribúe á conservación, recuperación e transmisión do patrimonio musical galego colaborando na recollida, gravación e transcripción de pezas.

MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.

MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.

MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica de ditas producións.

MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.

BLOQUE 4: MÚSICA E TECNOLOXÍAS

MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e as utiliza como ferramentas para a actividade musical.

MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, métodos e tecnoloxías.

MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2º DE ESO DOS CONTIDOS ANTERIORMENTE EXPOSTOS EN RELACIÓN COAS COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

Bloque 1º. Interpretación e creación

1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. *CCEC, CCL, CMCCT.*
MUB1.1.1. MUB1.1.2. MUB1.1.3.

2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fá en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). *CCEC.* MUB1.2.1.

3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns. *CSIEE, CAA, CCEC*. MUB1.3.1. MUB1.3.2.

4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e aportando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. *CCEC, CAA*. MUB1.4.1. MUB1.4.2. MUB1.4.3. MUB1.4.4. MUB1.4.5.

5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros. *CCEC, CSIEE*. MUB1.5.1. MUB1.5.2.

6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes roles, intentando concertar su acción coa do resto do conxunto, aportando ideas musicais e contribuindo ao perfeccionamento da tarefa en común. *CCEC, CSC*. MUB1.6.1. MUB1.6.2. MUB1.6.3. MUB1.6.4. MUB1.6.5.

Bloque 2º. Escoita

1. Identificar e describir os diferentes instrumentos e voces e as súas agrupacións. *CCEC*. MUB2.1.1. MUB2.1.2.

2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición. *CCEC*. MUB2.2.1.

3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. *CAA*. MUB2.3.1.

4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfico, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. *CCL, CCEC*. MUB2.4.1. MUB2.4.2.

5. Identificar situacións do ámbito cotiá nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizando as súas causas e proponendo solucións. *CSC, CSIEE, CD*. MUB2.5.1. MUB2.5.2.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais

1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas. *CCEC*. MUB3.1.1. MUB3.1.2.

2. Demostrar interese polas músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. *CCEC*. MUB3.2.1.

3. Apreciar a importancia do patrimonio cultural musical español e galego e comprender o valor de conservalo e transmitilo. *CCEC, CSIEE*. MUB3.3.1. MUB3.3.2. MUB3.3.3. MUB3.1.4.

4. Valorar a asimilación e o emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou «falar de música». *CCL, MUB3.4.1, MUB3.4.2.*

5. Mostrar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en vivo e as novas propostas musicais, valorando os elementos creativos e innovadores dos mesmos. *CD, CAA, MUB3.5.1, MUB3.5.2.*

Bloque 4. Música e tecnoloxías

1. Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles para gravar e reproducir música. *CD, CSIEE, MUB4.1.1, MUB4.1.2.*

2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e indagación do feito musical. *CD, MUB4.2.1*

3º CURSO (ESO)

RELACIÓN DE CONTIDOS POR AVALIACIÓN QUE SE DESENVOLVERÁN NA ASIGNATURA DE MÚSICA, EN BASE AOS SEUS CATRO BLOQUES TEMÁTICOS CO FIN DE LOGRAR OS OBXETIVOS, COMPETENCIAS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE CLAVES NO CURSO DE 3º DA ESO.

CONTIDOS, COMPETENCIAS e ESTÁNDERES DE APRENDIZAXE POR AVALIACIÓN:

1ª AVALIACIÓN:

- **Linguaxe Musical, Solfexo e Teoría da Música: Melodía, Escalas, Intervalos, Acordes, Texturas Musicais.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,4.
- **O Canto Gregoriano, Características, Tipos de Canto Gregoriano, Estética e Función do Gregoriano.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Música Trovadoresca. As Cantigas do Rei Afonso X o Sabio.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Nacemento da Polifonía, o Organum, o Ars Antiqua, o Motete, o Ars Nova.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Renacemento Musical: Cualidades,** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Construcción da Música do Renacemento: Contrapunto Imitativo, Técnica do Cantus Firmus, Técnica da Variación, Técnica Homofónica.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Escuela Flamenca: G. Dufay, J Ockeghem e Josquin des Prés.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Renacimiento en Italia: Orlando di Lasso e G. P. de Palestrina, o Concilio de Trento.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Coral Protestante.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.

- **A Idade de Ouro da Música Renacentista Española: Cancioneiros e Protagonistas.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Madrigal.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Canto Profano do Renacemento Español: Romance Villancico e Ensalada. Os Instrumentos Musicais do Renacementos.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Audicións.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

2ª AVALIACIÓN:

- **O Barroco Musical: Características.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Ópera Barroca, Recitativo, Arioso, Aria, Tipos de Ópera Barroca.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Zarauela, a Tonadilla.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Ópera Barroca en Inglaterra e Francia.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Oratorio, a Cantata e a Pasión.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **J. S. Bach, Características que definen a súa Obra Relixiosa.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Música Instrumental Barroca; Características.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Orquesta Barroca.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **As formas instrumentais Barrocas: a Suite, o Concerto, a Sonata e a Fuga.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Barroco Instrumental en Italia, Alemania, Inglaterra, Francia e España.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Clasicismo Musical: Características.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Orquesta Barroca.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Esquema Sonata, a Sinfonía.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Vida e Obra dos compositores: J. Haydn, W. A. Mozart.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Vida e Obra de L.v. Beethoven, Aportacións.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Clasicismo Español: J.C. Arriaga e Vicente Martín y Soler.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Linguaxe Musical, Solfeo e Interpretacións, Audicións e Danza.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

3ª AVALIACIÓN:

- **O Romanticismo Musical: Características e Periodos.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Piano, As Pequenas Formas Pianísticas, Os seus Compositores: F. Chopin, R. Schumann, Franz Listz.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Orquesta Romántica.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Sinfonía Programática e o Poema Sinfónico. O Virtuoso.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Nacionalismo Musical: Cualidades.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Escuelas Nacionalistas: Rusia, Os Países Centroeuropeos, Países Escandinavos, Píses Americanos.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Os Posrománticos: G. Mahler e R. Strauss.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Lied. Compositores F. Schubert e R. Schumann.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Ópera Romántica en Italia: o Bel Canto, G. Rossini V. Bellini e G. Donizetti.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Romanticismo Pleno: G. Verdi.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **O Verismo: G. Puccini.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **A Ópera Romántica Alemana: R. Wagner, o Drama Wagneriano.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **España: A Zarzuela Grande e o Xénero Chico.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3.
- **Linguaxe Musical, Solfeo e Interpretacións, Audicións e Danza.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE.* ESTÁNDARES BLOQUE 1,2,3,4.

IMPORTANTE: Todos estes contidos, estarán supeditados ao servizo dos contidos do libro de texto e apuntes do presente curso, que posee cada alumno/a de 3º ESO. Contidos do libro de texto e apuntes do profesor, que a modo de preguntas, exercicios e exames orais, escritos, prácticos e traballos, serán avaliados ao longo do curso académico nas súas tres avaliacións ordinarias e extraordinaria de setembro, así como nas súas recuperacións.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR: Co fin de ter unha nota á hora de avaliar os distintos Estándares de Aprendizaxe pertencentes a cada Contido desta programación en relación cos seus Criterios de Avaliación, o profesor utilizará as seguintes cualificacións numéricas: Insuficiente: 1, 2, 3, 4. Suficiente: 5. Ben: 6. Notable: 7 ou 8. Sobresaliente: 9 ou 10.

Cualificacións, que ademais, o cómputo e media de todas elas, por avaliación, expresarán o resultado numérico da nota final da Avaliación correspondente.

RELACIÓN DE ESTÁNDERES DE APRENDIZAXE QUE SE RUBRICARÁN DENTRO DA CUALIFICACIÓN DO ALUMNADO E QUE SE DESENVOLVERÁN INTERRELACIONADAMENTE NOS CONTIDOS DE CADA AVALIACIÓN, SEGUNDO OS ELEMENTOS DO CURRÍCULO BÁSICO ORGANIZADOS NOS 4 BLOQUES TEMÁTICOS.

BLOQUE 1: INTERPRETACIÓN E CREACIÓN.

MUB1.1.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).

MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.

MUB1.3.1. Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.

MUB1.4.1. Aмосa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.

MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.

MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.

MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.

MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público

MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.

MUB1.5.2. Aмосa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.

MUB1.6.1. Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.

MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.

MUB1.6.3. Aмосa apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as.

MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.

MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.

MUB1.7.1. Aмосa interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre elas.

MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.

BLOQUE 2: ESCOITA

MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.

MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.

MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.

MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.

MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.

MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.

MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.

MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

BLOQUE 3: CONTEXTOS MISICAIS E CULTURAI

MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.

MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.

MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia

MUB3.2.1. Aмосa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición

MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.

MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.

MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.

MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.

MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

MUB3.6.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.

MUB3.6.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.

BLOQUE 4: MÚSICA E TECNOLOXÍAS

MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.

MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 3º DE ESO DOS CONTIDOS ANTERIORMENTE EXPOSTOS EN RELACIÓN COAS COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

Bloque 1º. Interpretación e creación

1. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). *CCEC*. MUB1.1.1.
2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os diferentes tipos de textura. *CCEC, CAA*. MUB1.2.1.
3. Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical. *CCEC*. MUB1.3.1.
4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e aportando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. *CAA, CCEC*. MUB1.4.1. MUB1.4.2. MUB1.4.3. MUB1.4.4. MUB1.4.5.
5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros. *CAA, CCEC, CSIEE*. MUB1.5.1. MUB1.5.2.
6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes roles, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, aportando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común. *CCEC, CSIEE, CSC, CAA*. MUB1.6.1. MUB1.6.2. MUB1.6.3. MUB1.6.4. MUB1.6.5. MUB1.6.
7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros. *CCEC, CD, CAA*. MUB1.7.1. MUB1.7.2.

Bloque 2º. Escoita

1. Identificar e describir os diferentes instrumentos e voces e as súas agrupacións. *CCEC, CAA*. MUB2.1.3.
2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición. *CCEC*. MUB2.2.1.
3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. *CSC*. MUB2.3.1.
4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. *CAA, CCEC, CMCCT*. MUB2.4.1. MUB2.4.2.
5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfico, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía,

textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. *CMCCT, CCEC, CAA, CCL*. MUB2.5.1. MUB2.5.2. MUB2.5.3.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais

1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas. *CCEC, CCL, CMCCT*. MUB3.1.1. MUB3.1.2. MUB3.1.3.

2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. *CCEC, CAA*. MUB3.2.1.

3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. *CAA, CCEC*. MUB3.3.1.

4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. *CMCCT, CCEC*. MUB3.4.1. MUB3.4.2.

5. Valorar a asimilación e emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou «falar de música». *CCL*. MUB3.5.1. MUB3.5.2.

6. Mostrar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os elementos creativos e innovadores dos mesmos ao longo da historia. *CD*. MUB3.6.1. MUB3.6.2.

Bloque 4. Música e tecnoloxías

1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais. *CD, CCEC, CSC, CSIEE*. MUB4.1.1. MUB4.1.2.

2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e indagación do feito musical. *CD, CAA*. MUB4.2.1.

CONTIDOS MÍNIMOS PARA 2º e 3º de ESO

Entendendo, que a Aprendizaxe Mínima en cada contido, representa o momento do proceso no que os alumnos teñen adquirido as destrezas básicas para unha avaliación positiva na materia.

SEGUNDO CURSO.

- **Concepto de Arte e Música, o Son e as súas cualidades.** *CCEC, CCL, CAA*
- **Pentagrama, Claves, Notas, Liñas Adicionais, Figuras, Silencios, Ritmo, Compás, Signos de Prolongación.** *CMCCT, CCEC, CAA*

- **Tresillo e Dosillo, Alteracións, Escalas Diatónicas e Cromáticas, Intervalos.** *CMCCT, CCEC*
- **Notación Alfabética.** *CAA, CMCCT, CCEC*
- **Os Xéneros Musicais e as súas clases.** *CCL, CAA, CCEC, CSC*
- **Solfexo e Interpretacións, Audicións.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Tempo, Aires do Compás, o Metrónomo.** *CMCCT, CCEC, CCL*
- **A Melodía e a súa estrutura, a Armonía.** *CMCCT, CCEC, CSC*
- **Os Matices, Historia da Melodía.** *CMCCT, CCEC, CSC*
- **A voz Humana e o Canto, o Aparato Fonador, Cualidades da Voz.** *CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Tipos de Voz, o Canto Coral, Interpretación, Afinación e Entonación.** *CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Solfexo, Interpretacións, Danza e Audicións.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Os Instrumentos Musicais: Cordas Frotadas, Cordas Pinzadas, Vento Madeira, Vento Metal, Instrumentos de Teclado, Instrumentos de Percusión, Instrumentos Electrónicos e Instrumentos populares do mundo.** *CAA, CCEC, CSC*
- **A Orquesta Sinfónica, os Intérpretes.** *CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **As Cancións e Bailes populares e tradicionais de España e Galicia.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE, CCL*
- **Linguaxe Musical, Solfexo, Interpretacións, Danza e Audicións.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE*

IMPORTANTE: Todos estos contidos, estarán supeditados ao servizo dos contidos dos apuntes do presente curso que dará o profesor a os alumnos/as de 2º ESO. Contidos dos apuntes do profesor, que a modo de preguntas, exercicios e exames orais, escritos, prácticos e traballos, serán avaliados ao longo do curso académico nas súas tres avaliacións ordinarias e extraordinaria de setembro, así como nas súas recuperacións.

TERCER CURSO.

- **Linguaxe Musical, Solfexo e Teoría da Música: Melodía, Escalas, Intervalos, Acordes, Texturas Musicais.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Canto Gregoriano, Características, Tipos de Canto Gregoriano, Estética e Función do Gregoriano.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Música Trovadoresca. As Cantigas do Rei Afonso X o Sabio.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Nacemento da Polifonía, o Organum, o Ars Antiqua, o Motete, o Ars Nova.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Renacemento Musical: Cualidades,** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Construción da Música do Renacemento: Contrapunto Imitativo, Técnica do Cantus Firmus, Técnica da Variación, Técnica Homofónica.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Escuela Flamenca: G. Dufay, J Ockeghem e Josquin des Prês.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*

- **O Renacimiento en Italia: Orlando di Lasso e G. P. de Palestrina, o Concilio de Trento.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Coral Protestante.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Idade de Ouro da Música Renacentista Española: Cancioneiros e Protagonistas.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Madrigal.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Canto Profano do Renacemento Español: Romance Villancico e Ensalada. Os Instrumentos Musicais do Renacementos.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Audicións.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Barroco Musical: Características.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Ópera Barroca, Recitativo, Arioso, Aria, Tipos de Ópera Barroca.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Zarauela, a Tonadilla.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Ópera Barroca en Inglaterra e Francia.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Oratorio, a Cantata e a Pasión.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **J. S. Bach, Características que definen a súa Obra Relixiosa.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Música Instrumental Barroca; Características.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Orquesta Barroca.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **As formas instrumentais Barrocas: a Suite, o Concerto, a Sonata e a Fuga.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Barroco Instrumental en Italia, Alemania, Inglaterra, Francia e España.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Clasicismo Musical: Características.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Orquesta Barroca.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Esquema Sonata, a Sinfonía.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Vida e Obra dos compositores: J. Haydn, W. A. Mozart.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Vida e Obra de L.v. Beethoven, Aportacións.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Clasicismo Español: J.C. Arriaga e Vicente Martín y Soler.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Solfexo e Interpretacións, Audicións e Danza.** *CAA, CMCCT, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Romanticismo Musical: Características e Periodos.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Piano, As Pequenas Formas Pianísticas, Os seus Compositores: F. Chopin, R. Schumann, Franz Listz.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Orquesta Romántica.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Sinfonía Programática e o Poema Sinfónico. O Virtuosismo.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Nacionalismo Musical: Cualidades.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Escuelas Nacionalistas: Rusia, Os Países Centroeuropeos, Países Escandinavos, Píses Americanos.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **Os Posrománticos: G. Mahler e R. Strauss.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*

- **O Lied. Compositores F. Schubert e R. Schumann.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Ópera Romántica en Italia: o Bel Canto, G. Rossini V. Bellini e G. Donizetti.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Romanticismo Pleno: G. Verdi.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **O Verismo: G. Puccini.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **A Ópera Romántica Alemana: R. Wagner, o Drama Wagneriano.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*
- **España: A Zarzuela Grande e o Xénero Chico.** *CCL, CAA, CCEC, CD, CSC, CSIEE*

IMPORTANTE: Todos estos contidos, estarán supeditados ao servizo dos contidos do libro de texto e apuntes do presente curso, que posee cada alumno/a de 3º ESO. Contidos do libro de texto e apuntes do profesor, que a modo de preguntas, exercicios e exames orais, escritos, prácticos e traballos, serán avaliados ao longo do curso académico nas súas tres avaliacións ordinarias e extraordinaria de setembro, así como nas súas recuperacións.

METODOLOXÍA

Como consecuencia de todo o anteriormente exposto, este departamento elaborou unha proposta educativa metodolóxica para a ESO, na que priman os seguintes principios pedagóxicos:

ACTIVIDADE: Esixe a actividade do individuo durante a súa tarefa de aprendizaxe como requisito indispensable para a eficacia do proceso.

Esta corrente activista presupón que unha aprendizaxe pasiva non é garantía algunha do logro intelectual e que o suxeito pode e debe ter opción a actuar sobre o deseño educativo para mellorar a adaptación do mesmo ás súas características particulares.

AUTONOMÍA: Moi ligado ao anterior, é un dos fins fundamentais da nosa perspectiva educativa e indica que as autopropostas da aprendizaxe son condición da significatividade do mesmo. Traduce obxectivos como liberdade de iniciativa, capacidade de elección e responsabilidade asumida da propia conducta. Este principio coincide, basicamente, co fin primario do horizonte educativo para a etapa do bacharelato.

INDIVIDUALIZACIÓN: Recolle o recoñecemento expreso das características diferenciadoras individuais e xustifica o particular modo de maduración de cada ser humano. Ao mesmo tempo fai referencia aos estilos cognitivos e ás específicas estratexias intelectuais, persoais e sociais de cada suxeito de educación.

CREATIVIDADE: Indica o impulso da dimensión creativa do proceso educativo tanto do profesor como do alumno/a e pretende o desenvolvemento da orixinalidade e do respecto á imaxinación e á inventiva en toda actividade que se produza en situación educativa. É unha premisa de efectividade e unha garantía da riqueza propositiva na actuación escolar.

METODOLOXÍA COMUNICATIVA, INCLUSIVA, ACTIVA E PARTICIPATIVA.

Dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Prestarase atención ao desenvolvemento de metodoloxías que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real.

A adecuada selección da metodoloxía é responsabilidade do centro educativo.

APRENDIZAXE POR COMPETENCIAS.

Deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que permitan completar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real.

TRABALLO COLABORATIVO E EN EQUIPO.

A acción educativa procurará a integración de distintas experiencias e aprendizaxes do alumnado e terá en conta os seus diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmos.

LECTURA ELEMENTO TRANSVERSAL.

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

SOCIALIZACIÓN: Establece a finalidade social do proceso educativo, potenciando a asimilación de valores e a harmoniosa integración reflexiva de novos membros no seo da comunidade.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN COMÚNS PARA 2º e 3º DE ESO.

Ao longo do curso académico, realizaranse en cada avaliación unha serie de probas ou exames (escritos ou orais) teóricos e prácticos como Linguaxe Musical e interpretacións, co fin de obter as distintas cualificacións do noso alumnado. Alumnos/as que cunha boa actitude, traballo na aula, respecto ao profesor e aos seus propios compañeiros, terán en gran parte acadado o éxito na asignatura.

- A nota ou puntuación final de cada avaliación, será o resultado da suma das medias das notas dos exames ou probas teóricas e prácticas que se fixeran ao longo do trimestre académico, ademais da valoración do traballo feito na aula e na súa casa segundo as seguintes porcentaxes:

Probas ou Exames Teóricos 60%: puntuación máxima de **6**.

Probas ou Exames Prácticos (Linguaxe Musical, Solfeoxo e Interpretacións) 30%: puntuación máxima de **3**.

Traballos 10%: puntuación máxima de **1**.

Sendo desta forma o cómputo final da puntuación máxima por avaliación de **10** e o aprobado da mesma, unha puntuación igual ou superior a **5**.

- Os alumnos/as que non superen algunha das avaliacións de que consta o curso

académico, realizaráselles unha proba de recuperación cando o profesor o considere oportuno.

- Os alumnos/as que superen as tres avaliacións de que consta o curso académico, aprobarán a avaliación final, sendo a súa nota a media das tres avaliacións. Se ao alumno/a lle dera a nota media na avaliación final de xuño menos de 5, realizaráselle un último exame ou proba final de suficiencia no que entrarían cuestións relacionadas con todos os contidos abordados ao longo do curso académico.

- O alumnado que non aprobe a avaliación final de xuño, realizará unha proba ou exame extraordinario no mes de setembro. Proba que constará dos contidos expostos na programación oficial do curso e que foron tratados con anterioridade ao longo do curso académico. Esta proba ou exame será avaliada cunha puntuación de 1 a 10. Sendo o aprobado da proba ou exame a puntuación igual ou superior a 5.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

Para a análise do proceso de ensino e a práctica docente distinguimos catro aspectos:

I) Motivación para a aprendizaxe: accións concretas que invitan ao alumno a aprender.

II) Organización do momento de ensino: dar estrutura e cohesión ás diferentes secuencias do proceso de ensino-aprendizaxe

III) Orientación do traballo dos alumnos: axuda e colaboración que se efectúa para que os alumnos logren con éxito as aprendizaxes previstas.

IV) Seguimento do proceso de aprendizaxe; accións de comprobación mellora do proceso de aprendizaxe (ampliación, recuperación, reforzo...).

Estes catro aspectos están teóricamente diferenciados aínda que se entrecruzan na práctica.

Os aspectos a avaliar entón, serán os relacionados coa planificación (diseño da programación), o desenvolvemento (información, motivación, actividades na aula, recursos e organización da aula, instrucións...) e a avaliación.

Os indicadores de logro que empregaremos son os que seguen:

PLANIFICACIÓN

1. A programación está deseñada en relación co currículo establecido no decreto 86/2015.

2. A programación está redactada cunha linguaxe clara.

3. Temporalizo os estándares de aprendizaxe trimestralmente, establecendo unha relación entre os obxectivos e as competencias clave.

4. Establezo de modo explícito os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso dos alumnos e comprobar o grao de consecución dos estándares e competencias.

5. Realizo a planificación con cada grupo tendo en conta a programación da materia.

6. Selecciono e secuencio os contidos da Programación de aula cunha distribución e unha progresión adecuada ás características de cada grupo de alumnos.

7. Adopto estratexias e programo actividades en función dos obxectivos didácticos, en función dos distintos tipos de contidos e en función das características dos alumnos.

8. Planifico as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos (persoais, materiais, de tempo, de espazo, de agrupamentos...) axustados á programación didáctica e, sobre todo, axustando sempre, o máis posible ás necesidades e intereses dos alumnos.

9. Teño previstas as actividades de recuperación para o alumnado que non acadou os obxectivos.
10. Teño en conta a diversidade á hora de facer a programación.
11. A programación concreta os elementos transversais a traballar en cada curso.
12. A programación establece de modo explícito actividades complementarias e extraescolares.
13. Planifico a miña actividade de modo coordinado co profesorado do departamento.
14. Planifico a miña actividade educativa de forma coordinada co resto do profesorado (xa sea por nivel ou departamentos).

DESENVOLVEMENTO

Información:

1. Informo aos alumnos dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación.
2. Informo ás familias mediante o Titor dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación.
Motivación inicial dos alumnos:
3. Presento ou propono un plan de traballo, explicando a súa finalidade, antes de cada unidade.
4. Plantexo situacións introdutorias previas ao tema que se vai tratar (traballos, diálogos, lecturas...)
Motivación ao longo de todo o proceso
5. Manteño o interese do alumnado partindo das súas experiencias, cunha linguaxe clara e adaptada.
6. Comunico a finalidade das aprendizaxes, a súa importancia, funcionalidade, aplicación real...
7. Dou información dos progresos conseguidos así como das dificultades atopadas. Presentación dos contidos (conceptos, procedementos e actitudes).
8. Relaciono os contidos e actividades cos intereses e coñecementos previos dos meus alumnos.
9. Estruturo e organizo os contidos dando una visión xeral de cada tema (qué teñen que aprender, qué é importante, ...).
10. Facilito a adquisición de novos contidos a través dos pasos necesarios, intercalando preguntas aclaratorias, sintetizando, exemplificando, ...

Actividades na aula:

11. Plantexo actividades que aseguran a adquisición dos estándares previstos e as habilidades e técnicas instrumentais básicas.
12. Propono aos meus alumnos actividades variadas (de diagnóstico, de introducción, de motivación, de desenvolvemento, de síntese, de consolidación, de recuperación, de ampliación e de avaliación).
13. Proporciono información ao alumnado sobre a execución das tarefas e cómo melloralas.
14. No caso de que os logros acadados polo alumnado sexan insuficientes, propono novas actividades que faciliten a súa adquisición.
15. No caso de que os logros sexan acadados nun breve período de tempo, propono novas actividades que faciliten un maior grado de adquisición.
16. Propono actividades que posibiliten acadar distintos graos de execución.
17. Teño en consideración as indicacións do departamento de orientación no caso de ter que adoptar medidas co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

18. Nas actividades que propoño existe equilibrio entre as actividades individuais e traballos en grupo.

19. Á hora de constituir grupos reducidos, teño en conta os seguintes criterios: niveis homoxéneos ou heteroxéneos, a sorteo...

20. Á hora de realizar actividades teño en conta as dinámicas cooperativas.

Recursos e organización da aula:

21. Reparto o tempo adecuadamente: (breve tempo de exposición e o resto del mesmo para as actividades que os alumnos realizan na aula).

22. Adopto distintos agrupamentos en función do momento, da tarefa a realizar, dos recursos a utilizar... etc, procurando sempre un adecuado clima de traballo.

23. Utilizo recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos, técnicas de aprender a aprender...), tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos, favorecendo o uso autónomo por parte dos mesmos.

Instrucións, aclaracións e orientacións ás tarefas dos alumnos:

24. Comprobo, de diferentes modos, que los alumnos comprenderon a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, facendo que verbalicen o proceso, ...

25. Facilito estratexias de aprendizaxe: cómo solicitar axuda, cómo buscar fontes de información, pasos para resolver cuestións, problemas, os animo e me aseguro da participación de todos....

Clima da aula:

26. As relacións que establezo cos meus alumnos dentro da aula e as que éstos establecen entre sí son correctas, fluidas e dende unhas perspectivas non discriminatorias.

27. Favorezo a elaboración de normas de convivencia coa aportación de todos e reacciono de forma ecuánime ante situacións conflictivas.

28. Fomento o respecto e a colaboración entre los alumnos e acepto as súas suxerencias e aportacións, tanto para a organización das clases como para as actividades de aprendizaxe.

29. Proporciono situacións que facilitan aos alumnos o desenvolvemento da afectividade como parte da súa Educación Integral.

Seguimento/ control do proceso de ensino-aprendizaxe:

30. Reviso e corrixo frecuentemente os contidos, actividades propostas (dentro e fóra del aula, adecuación dos tempos, agrupamentos e materiais empregados).

31. Proporciono información ao alumno sobre a execución das tarefas e cómo pode melloralas e favorezo procesos de autoavaliación e coavaliación.

Diversidade:

32. Teño en conta o nivel de habilidades dos alumnos, os seus ritmos de aprendizaxes, as posibilidades de atención, etc, e en función deles, adapto os distintos momentos do proceso de ensino-aprendizaxe (motivación, contidos, actividades, ...).

33. Coordínome con outros profesionais (profesores de apoio, equipo de Orientación Educativa e Psicopedagóxica, Departamentos de Orientación), para modificar e/ou adaptar contidos, actividades, metodoloxía, recursos... aos diferentes ritmos e posibilidades de aprendizaxe.

AVALIACIÓN

1. Participo activamente nas sesión de avaliación, á hora de tomar decisión no tocante a: promoción do alumnado, adopción de medidas de atención á diversidade...
2. Teño en conta o procedemento xeral de avaliación en relación co establecido na programación.
3. Realizo unha avaliación inicial ao comezo do curso.
4. Establezo criterios obxectivos para avaliar a aprendizaxe do alumno.
5. Ao avaliar unha actividade en equipo, ademáis da cualificación global, cada membro do grupo obtén outra individual que é o reflexo da súa contribución persoal.
6. Utilizo diferentes rexistros de recollida de datos: listas de cotexo, guía de observación, diarios, probas...
7. Empleo diferentes procedementos e instrumentos de avaliación: coherentes cos estándares de aprendizaxe, adaptados á diversidade dos alumnos, diferentes segundo os contidos traballados...
8. Empleo a autoavaliación do alumnado.

ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

No caso de materia pendente para setembro nos cursos de 2º e 3º da ESO: os requisitos para aprobar serán a realización dun exame no que o alumno/a deberá amosar o coñecemento adquirido no repaso do curso. O exame se avaliará de 1 a 10 . Sendo o aprobado a puntuación igual ou superior a 5.

Os alumnos/as de 3º de ESO con música pendente de 2º de ESO, realizarán dúas probas escritas ao longo do curso académico, unha en xaneiro e outra en maio, os seus contidos veñen expostos nas respectivas programacións de 2º de ESO e 3º de ESO. Cada proba irá acompañada da entrega dun traballo por parte do alumno/a. Traballos que elaborará con anterioridade a devanditas probas e cuxos contidos serán concretados polo Departamento de Música.

Se o alumno/a non superase a materia co anteriormente exposto, terá dereito a unha proba final ordinaria no mes de Xuño e outra final extraordinaria no mes de Setembro.

As familias estarán informadas dos resultados obtidos, mediante o contacto directo, en todo momento, do profesor da asignatura co Titor docente do alumno/a.

DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

Avaliación inicial

Ao alumnado de 2º da ESO, faráselle ao comezo do curso unha proba de avaliación inicial que permitirá coñecer o seu grao de madurez, a súa motricidade fina, o grao de expresión musical e comprensión desenvolvido e a consecución dos obxectivos na etapa e cursos anteriores.

No caso do alumnado de 3º ESO da ESO, a no ser que o alumnado ou o profesorado non teñan coñecemento previo, en cuxo caso haberá que aplicar os procedementos propios do

alumnado de 2ª ESO, terase moi en conta a traxectoria anterior á hora de facer esa valoración inicial, sen que isto signifique xuízo previo algún do alumnado. As ferramentas fundamentais serán as primeiras probas desenvolvidas na aula, facendo fincapé na observación do alumnado.

Os resultados das probas e/ou das observacións directas na aula, determinarán se é preciso paliar determinadas deficiencias e retomar e afianzar conceptos clave a nivel individual ou grupal. Nesta liña, deseñaríamos un programa de repaso con actividades tanto de reforzo como de ampliación, estas últimas para aqueles alumnos que sí acadaron resultados satisfactorios nas probas.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de plantexar as medidas de atención á diversidade recabarase información sobre cada grupo de alumnos:

- Número de alumnos e alumnas.
- Funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).
- Fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.
- Necesidades que se poidan identificar; cómo se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguemento da eficacia de medidas, etc.).
- Aspectos que se deben ter en conta ao agrupar aos alumnos e ás alumnas para os traballos cooperativos.
- Tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter resultados satisfactorios do grupo.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE: Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non so coñecemento acerca do grupo como conxunto, senon que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partires dela pódense identificar aos alumnos/as que necesitan un maior seguemento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).

A programación establece uns niveis mínimos aos que todos os alumnos deberán chegar ao remate de cada curso, presentando oportunidades para recuperar o non adquirido no seu momento e tres niveis de aprendizaxe susceptibles de ser modificados segundo a necesidades individuais de cada alumno:

Xeral

Para alumnos con dificultades.

Para alumnos con maior capacidade de asimilación e destrezas interpretativas.

As propostas de traballo no nivel xeral teñen tres enfoques:

Actividades de análise (busca información, estuda e observa referentes).

Actividades de desenvolvemento (traballa a expresión musical atendendo a aspectos interpretativos).

Actividades de recuperación (poderá acadar os obxectivos mínimos que non logrou nas anteriores).

Para aqueles alumnos con dificultades para acadar os obxectivos mínimos, estarán as actividades de reforzo.

Pola contra, os alumnos avantaxados poderán enriquecer a súa formación con novas propostas ofertadas en actividades de ampliación.

No caso de alumnos sen posibilidade de acadar os obxectivos mínimos existe a posibilidade de realizar unha adaptación curricular.

As familias estarán informadas dos resultados obtidos, mediante o contacto directo, en todo momento, do profesor da asignatura co Titor docente do alumno/a.

ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO

O currículo oficial reconece a importancia de promover o desenvolvemento de novas actitudes e valores. Debe ser suficientemente flexible para recoller as novas necesidades formativas características dunha sociedade plural en permanente cambio. Polo tanto, contén un conxunto de ensinanzas que, integradas no propio programa das materias, o atravesan e o impregnan. Reciben a denominación xenérica de ensinanzas transversais.

A LOMCE, no artigo 24.6 establece que, sen prexuízo do seu tratamento educativo específico nalgunhas das materias de etapa, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional se traballarán en todas as materias.

- Para o traballo da **Comprensión lectora** empregaremos biografías de compositores, comentarios e artigos de libros, xornais e revistas, así como calquera información relacionada co tema utilizando a rede informática Internet.

- Para a **Expresión oral e escrita** intentarase que o alumnado sexa quen de expresar de forma escrita e oral aquilo que realiza de forma interpretativa musicalmente ou ben realizar a análise dunha obra de arte musical.

- A **Comunicación audiovisual** encaixa perfectamente na análise das mensaxes visuais e audiovisuais (publicidade, visionado, gravacións, etc...).

En canto ás **TIC**, fomentaremos a autonomía e a colaboración na busca de información a través de Internet o emprego de materiais interactivos e outros recursos dispoñibles na rede no proceso ensino aprendizaxe (visitas virtuais a concertos, teatros, musicais, para a análise das obras de arte, por exemplo) e o emprego do soporte informático na elaboración e presentación dos traballos do alumnado, ademáis de inicialos no manexo de programas e aplicacións específicas de edición de partituras (Encore, Finale, etc...).

- A convivencia na aula e os traballos en equipo, favorecerán a **educación cívica e constitucional**.

- Ademáis, intentaremos introducir tódolos contidos comúns-transversais no desenvolvemento das competencias clave, nos diferentes bloques de contido de todos os cursos, orientándoos cara unhas actitudes concretas:

- **Fomentar a tolerancia intelectual** para aceptar e estar abertos a outras, opinións, interpretacións e puntos de vista diferentes dos propios.

- Propugnar unha actitude de rexeitamento ante mensaxes que denotan unha discriminación sexual, racial, social etc.

- Fomentar o emprego das tecnoloxías da información e a comunicación para mellorar a cultura plásticovisual e para expresar, de forma persoal e creativa, vivencias e emocións.
- Aprender a disfrutar do tempo de lecer dun xeito persoal e enriquecedor.
- Convidar á utilización creativa de recursos materiais variados do entorno, tanto convencionais como non convencionais.
- **Educación Ambiental.** O coñecemento da contorna e a súa implicación nel a través das manifestacións musicais. A potenciación das relacións humanas, respecto mutuo, tanto das persoas como das producións sonoras.

O estudo da contaminación acústica e do nivel de ruídos, etc.... a través de debates, gravacións de son urbanos, estudo da lexislación sobre permisividade de ruídos e contaminación acústica na UE.

- **Educación para a Saúde.** O corpo hai que entendela como algo que hai que coidar e respectar. No área de Música trátase este tema de xeito especial a través da educación psicomotriz co ritmo e a danza, o coidado do aparello fonador coa educación da voz, o oído e o control da respiración. A educación musical contribúe tamén a manter o equilibrio psicofísico.

- **Educación para a Igualdade dos Sexos.** A participación nas actividades da aula favorece a integración e a igualdade así como o respecto entre todos ao manifestarse artisticamente.

Existe ademais unha igualdade no reparto de tarefas e responsabilidades. As habilidades e destrezas non vén condicionadas nunca polo sexo.

- **Educación do Consumidor.** Nesta área conséguese o desenvolvemento da capacidade crítica ante as producións musicais, fronte á publicidade das multinacionais do disco e o ter un criterio propio para valorar a música e discernir entre as ofertas de concertos e discos. Ademais o currículo desta materia está destinado, en gran parte, a educar a sensibilidade cara a músicas que non son aceptadas habitualmente polo alumnado, evitando así a manipulación da sociedade de consumo.

- **Educación para a Paz.** Ao longo das Unidades Didácticas trátase nos contidos actitudinais de xeito insistente no respecto ás persoas e ao grupo, e a convivencia nas actividades.

A educación musical ademais, favorece o desenvolvemento da sensibilidade que facilita as relacións humanas. O coñecemento da música de todos os países e cultural é un medio de acercarse a eses pobos e favorecer as relacións entre todos os homes e mulleres.

- **Educación vial.** Se sé educa na convivencia e o respecto, como se fai nesta área, conseguírase que non sexan transgredidas as normas de tráfico.

A educación psicomotriz serve, entre outras cousas, para saber situarse no espazo e no tempo e iso favorece o desprazarse máis correctamente. A conciencia sobre a contaminación acústica axuda a evitar os ruídos innecesarios no tráfico.

- **Educación Moral e Cívica.** É necesaria para facer unha sociedade máis xusta e solidaria. A educación non consiste só en adquirir coñecementos, senón en facer persoas completas o que se logra a través do desenvolvemento de todo tipo de capacidades, a través dos procedementos e actitudes.

A educación musical contribúe a desenvolver actitudes como: o respecto, a solidariedade, a sensibilidade, a orde, o silencio, a alegría equilibrada e en xeral todo tipo de hábitos que favorecen a paz, a convivencia e o equilibrio persoal.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

As actividades complementarias extraescolares que este departamento pretende realizar son: Asistencia a concertos ou actividades musicais en teatros, auditorios, centros culturais, museos e conservatorios. Así como colaborar, na organización dun acto musical no propio centro escolar.

MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Durante o curso, a programación será sometida a continuas revisións por parte do profesorado do departamento.

A fin de establecer unha avaliación plena de todo o proceso, cada fin de trimestre recolleremos as valoracións acerca da planificación e do desenvolvemento da programación.

Este sería un exemplo da folla, onde aparecen os indicadores de logro en relación cos graos de consecución [1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre)] e un apartado onde recoller, se fóra o caso, as distintas propostas de mellora.

Unha vez recabada a información sobre o grao de desenvolvemento da Programación e as posibles modificacións realizadas á mesma, quedarán debidamente recollidas nas Actas de reunión do Departamento e máis tarde no documento da Memoria de fin de curso.

Ao finalizar cada unidade didáctica o docente reflexionará sobre unha serie de cuestión que lle permitirán avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade. Do mesmo xeito reflexionará ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

Aspectos a avaliar:

Temporalización das unidades didácticas.
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos.
Manexo dos contidos da unidade.
Realización de tarefas.
Estratexias metodolóxicas seleccionadas.
Recursos.
Claridade nos criterios de avaliación.
Uso de diversas ferramentas de avaliación.
Atención á diversidade.
Interdisciplinabilidade.

LIBROS DE TEXTO: 2º de ESO: “Música 1” de editorial Everest.
3º de ESO: “Música 2” de editorial Everest.

PLAN LECTOR

O plan lector desenvolverase na aula lendo biografías de compositores, comentarios e artigos de libros, xornais e revistas, así como calquera información relacionada co tema utilizando a rede informática Internet.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

Os Instrumentos de Avaliación serán:

- Puntuacións de Traballos. Tamén se entende como traballo o caderno de clase do alumno/a.
- Probas ou Exames puntuais.
- Probas ou Exames trimestrais.
- Probas ou Exames escritos.
- Probas ou Exames orais.
- Probas de audicións.
- Probas ou Exames prácticos. Enténdense tamén como Probas ou Exames prácticos, as Probas ou Exames de interpretación vocal ou instrumental.

MATERIAL E RECURSOS

Os medios con que conta o Departamento de Música para a consecución dos seus fins didácticos son os seguintes:

- Un equipo de formado por tocadiscos, dobre pletina, sintonizador e compact disc. Televisión e DVD.
- Cómtese tamén cunha colección de CDs dos principais compositores da Historia da Música. Existe tamén outra en discos de vinilo.
- No aula hai un piano, un órgano clavinova e un equipo de instrumentos de expresión dinámica (instrumental Orff), o que permite unha mellor explicación sobre temas referentes á linguaxe musical.
- Pizarra pautada, Libros de texto, Ordenador, Enciclopedia da Historia da Música e láminas das distintas familias dos instrumentos musicais.